REBOLUSYONARYO NGA UBAY SA REPORMA SA DUTA

MGA KAUNDAN

REBOLUSYONARYO NGA UBAY SA REPORMA SA DUTA . . . 1

MGA PANGKABILOGAN NGA PAGSULUNDAN SANG ASOSASYON SANG PUNGSODNON NGA MANGUNGUMA . . . 22

UBAY SA PAGTUKOD SANG DEMOKRATIKONG GOBYERNO SANG PUMULUYO . . . 27

Pungsodnon nga Buro sang
Paglubad (Kawsa)
Pebrero 1986

REBOLUSYONARYO NGA UBAY SA REPORMA SA DUTA*

PAUNA NGA PAHAYAG

Kinahanglan mahibaluan sang manugbasa nga madugay na kita nga naghimo sang mga praktikal nga pag-ayos sa Seksyon 1 bahin sa arkila sa duta kag sa Seksyon 3 (k) bahin sa interes sa pautang nga yara sa Tsapter III nga aton Rebolusyonaryo nga Ubay sa Reporma sa Duta.

Sa subong nga kampanya para panuboon ang arkila sa duta bilang una nga tikang ginatinguhaan naton nga panubo-on sa singkwenta porsyento (50%) ang arkila sa duta nga nagaluntad sa mga lugar nga ginahulagan naton. Ang tikang nga ini pwede nga himuon sa partihanay ukon sa buhisanay.

Kon sa partihanay, dapat nyutralisahon ang mga salaligan ukon silotan sang mabug-at kon nagapakatig-a kontra sa pagsulundan nga panubo-on ang arkila sa duta, para indi mahibaluan sang agalon may duta ang matuod nga ani kag sa amo sini mahimo nga panubo-on ang arkila. Kon sa buhisanay naman, pwede pasulit-sulit nga ihambal sa agalon may duta nga indi maayo ang ani tubtob nga magpasugot siya nga panubo-on sa singkwenta porsyento (50%) ang arkila sa duta (buhis) kag panason ukon aregluhon ang utang nga nangin resulta sang una nga indi maayo nga ani (matuod man ukon balibad lang). Kon ano gid man, pwede nga silotan sang mabug-at ang agalon may duta nga nagapamatok sa aton pagsulundan nga panubo-on ang arkila sa duta kag siya na mismo ang magadumala sa pagpa-ani.

Kon gulpi-gulpi kag isa ka bahin lang nga panubuon ang arkila sa duta tubtob napulo ka porsyento (10%) sang ani, pwede nga mabulgar ang aton kampanya nga wala sa panahon kag maganyat nga mamintas ang kaaway kag mga agalon may duta, butang nga indi pa masarangan nga atubangon sang rebolusyonaryo nga pwersa sa mga sonang gerilya.

---

* Ini ang bag-o nga nalubad nga Revolutionary Guide for Land Reform. Gingamit sa paglubad ang teksto nga Ingles nga ginbalhag sang Solidarity Publishing House sadtong 1979.

Sa kampanya naman para dulaon ang usura, ang una nga tikang amo ang ipanubo sa singkwenta porsyento (50%) ang pang-usura nga interes sa mga lugar nga ginahulagan naton. Kon panubuon pa naton ang interes bangud pagpang-usura man gihapon ini (lapaw sa dose porsyento (12%) sa sulod sang isa ka tuig bisan may kolateral nga ani), dapat permi naton italana ang interes sa porsyento nga magpasugot pa nga magpahulam ang mga nagapautang kag makapulos man ang mga nagapangutang.

Tuman ka nubo ang interes nga anum ka porsyento, ilabi na subong nga indi mapunggan ang implasyon. Taguon lang sang nagapautang ang kapital nila kag sekreto sila nga kadtuan sang mga gusto mag-utang nga magpresentar mismo nga magbayad sang pang-usura nga interes. Dapat mapabakod naton ang mga reyalistiko nga patakaran nga mahapos naton mapatuman kag mahapos nga masunod sang masa, ilabi na sa mga sonang gerilya.

Kinaandan nga ginakabig nga ang Tsapter IX (angot sa mga buhis sa agrikultura) pleksible nga ubay pa lang imbes nga pagsulundan nga hugot nga sundon. Ang pagsukot sang buhis ang pwede lang ibase sa lebel sang pag-uswag sang aton gahum pangpulitika kag sa kadalag-an sang aton kampanya sa reporma sa duta.

Kinahanglan man nga mahibaluan sang manugbasa nga bilang resulta sang ikatatlo nga plenum sang una nga Komite Sentral, pareho sa makita sa “Hinali naton nga mga Katungdanan” wala na naton ginagamit ang termino nga “komiteng pang-organisa sa baryo”. Kon amo, pwede maghimo sang gamay nga pagbag-o sa mga artikulo 1,2,3,4,6 kag 8 saTsapter II sang aton Ubay sa Pagtukod sang Demokratiko nga Gobyerno sang Pumuluyo.

Amado Guerrero
Tsirman
Komite Sentral
Partido Komunista sang Pilipinas
Ika 20 sang Abril 1977

REBOLUSYONARYO NGA UBAY SA REPORMA SA DUTA

TSAPTER I

ANG NAGAPANGUNA NGA KAUNDAN SANG DEMOKRATIKONG REBOLUSYON SANG BANWA

Seksyon 1. Ang nagapanguna nga kaundan sang demokratikong rebolusyon sang banwa amo ang malab-ot ang handom sang mga mangunguma nga makaangkon sang duta kag ang pagdula sang iban pa nga porma sang pagpanghimulos nga pyudal kag mala-pyudal.

Seksyon 2. Kon amo, prinsipal nga katungdanan sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo nga makab-ot ang handum nga ini paagi sa pagpatuman sang kumprehesibo nga programa sa reporma sa duta. Ang esensyal nga katuyoan sang programa nga ini amo ang ipanagtag sang libre ang duta sa mga imol nga mangunguma, manubo nga nahanunga nga mangunguma kag ibunga ang kooperasyon sa produksyon sa kubay sang masang mangunguma.

TSAPTER II

ANG PROGRAMA PARA SA REPORMA SA DUTA

Seksyon 1. Ang programa nga ini para sa reporma sa duta ang may minimum nga katuyoan nga panubuon sang husto ang arkila sa duta kag dulaon ang usura, kag may maksimum nga katuyoan naman nga ipanagtag sang libre ang duta sa mga nagabungkal nga wala sang duta ukon wala sang bastante nga duta. Dugang pa, permanente nga katuyoan sang programa nga ini nga mapaayo ang kundisyon sa pagtrabaho kag pangabuhi sang mga mamumugon sa uma sa mga asyenda nga ginapadalagan sa basehan nga kapitalista.

Seksyon 2. Ipanagtag sang libre ang duta kon nagakaigo na ang kusog sang Partido Komunista sang Pilipinas, Bagong Hukbong Bayan, demokratikong gobyerno sang pumuluyo, mga asosasyon sang mangunguma kag iban pa nga organisasyon masa, milisya kag mga lokal nga gerilya sa lugar nga ginapatuman ang reporma sa duta.

Seksyon 3. Ang Komite Sentral sang Partido ukon ang pangrehiyon nga komite sang Partido ang may otoridad nga magdesisyon kon posible na nga ipanagtag nga libre ang duta sa lugar nga ginapatuman ang reporma sa duta.

*TSAPTER III**

PAGPANUBO SA ARKILA SA DUTA KAG PAGDULA SA USURA

Seksyon 1. Sa mga kadutaan nga nagaluntad ang relasyon pyudal, panubo-on ang arkila sa duta tubtob napulo ka porsyento (10%) sa kada neto sang ani ukon mas manubo pa. *Pwede kwarta ukon produkto ang ibayad nga arkila sa duta.

Seksyon 2. Para makuha ang neto sang ani, ibuhin sa kabilogan nga ani ang tanan nga gingasto sang agsador sa pagpanguma. Yara sa kategorya sang gastos sa pagpanguma ang mga gingasto sa pag-arado, pagsuyod, pag-arkila ukon pagmintina kag depresasyon (ukon pagnubo sang balor) sang mga kasapatan kag kagamitan panguma, patubig, pagpabinhi, binhi, pagtanom, panghilamon, abono, pestisidyo, pag-ani, paghakot, paglinas kag pagpagaling. Kwentahon ang gasto base sa mga istandard nga presyo nga gintalana sang mga asosasyon sang mangunguma kag base man sa subong nga mga presyo.

Seksyon 3. Ang usura lubos nga dulaon sa apat ka pamaagi :

a. buyokon nga magtipig sang kwarta ang masa nga mangunguma;

b. Pahulagon ang asosasyon sang mangunguma bilang kooperatiba para mapadaku ang matipig kag iban pa nga ginakita;

c. Limitahan ang interes sa simple nga interes nga anum ka porsyento kada tuig kag kwentahon base sa prinsipal sang subong nga mga utang*; kag

d. Panason ang tanan nga indi makatarungan nga pautang kag liwat kwentahon ang mga gin-utang sa sulod sang nagligad nga lima ka tuig, sa simple nga interes nga anum ka porsyento kada tuig*, sa kundisyon nga nagapasugot ang pangkabilogan nga pulong sang asosasyon sang mangunguma.

---

*Tan-awa sa Pauna nga Pahayag

Seksyon 4. Ang ano man nga mga gasto sa pagpanguma, ilabina ang binhi, nga pwede nga sabton sang agalon may duta ang bayaran nga wala sang ganansya ukon interes, kag ibuhin sa kabilogan nga ani. Usisa-on sang asosasyon sang mangunguma ang kada kasugtanan sa pautang nga ginsudlan sang agalon may duta kag sang agsador kag indi pahanugutan ang sin-o man nga agalon may duta nga obligahon ang agsador nga mangutang sa iya ukon sa sin-o man nga kilala nga usurero, ilabi na kon ang ginasukot nga

interes sobra sa simple nga interes nga anum ka porsyento kada tuig.

Seksyon 5. Panubuon ang arkila sa sapat kag kagamitan panguma nga mga ginapanag-iyahan sang agalon may duta sandig sa desisyon sang asosasyon sang mangunguma pagkatapos sang maid-id nga kunsiderasyon. Buyokon ang manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma nga panubo-on man ang pagpa-arkila sang ila mga sapat kag kagamitan panguma.

Seksyon 6. Ang sin-o man nga agalon may duta, administrador ukon salaligan ang indi pahanugotan nga magpangayo sang ano man nga klase sang tributo sa pamilya sang mga agsador, sa porma man sang pagpatrabaho, pagpaulipon, kwarta ukon ano man nga produkto halin sa nagapanguna ukon dugang nga palangitan-an sang mga agsador.

Seksyon 7. Ang mga manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma kumbinsihon nga ipasaka ang sweldo sang gina-arkilahan nila nga mga mamumugon sa uma ukon panubo-on ang arkila nga ginabayad sa ila sang mga agsador** base sa mga istandard nga ginatalana sang asosasyon sang mangunguma. Ang mga istandard nga ini ang indi mangin kabangdanan sang pagkadula sang ila pusisyon bilang manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma.

_____

*Tan-awa ang Pauna nga Pahayag

** Lakip sa mga ini ang mga agsador sang manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma sa kaugalingon nila nga duta kag sa duta nga ila gina-arkilahan sa mga agalon may duta.

Seksyon 8. Kon may mga kalamidad pareho sang baha, pagkaging sang duta, peste, sunog, aksyon sang kaaway ukon ano man nga parehas sang mga ini kag ang halit indi magnubo sa biente porsyento (20%) sang ani, ang agsador indi magbayad sang ano man nga arkila sa duta sa agalon may duta. Kon indi magnubo sa singkwenta porsyento (50%) ang halit sa ani, ang agsador indi magbayad sang ano man nga arkila sa duta para sa subong nga ani kag pati sa dason nga ani. Ang bayad sa nangin utang bangud sa kahalitan sa ani ang makatarunganon nga desisyunan sang asosasyon sang mangunguma base sa kongkreto nga kahimtangan. Pwede nga panason sang asosasyon sang mangunguma ang mga utang tubtob sa kantidad nga katumbas sang kadakuon sang halit, ilabina kon ang nagpautang mga agalon may duta kag iban pa nga pribado nga naga pautang.

Seksyon 9. Kon sa ano man nga rason nga buhian sang agsador ang kinamatarung niya nga bungkalon ang duta, responsibilidad sang asosasyon sang mangunguma nga desisyonan kon kay sin-o dapat makadto ang pwesto. Ang kinamatarung sa pwesto ihatag sa malapit nga paryente sang daan nga agsador ukon sa sin-o man nga mamumugon sa uma ukon imol nga mangunguma.

Seksyon 10. Ang simple nga pamaagi nga wala ginapahibalo sa agalon may duta ang matuod nga ani pwede nga gamiton para panubuon sang husto ang arkila sa duta sa mga lugar nga indi pa lapnagon nga ginapatuman ang minimum nga katuyoan sang programa para sa reporma sa duta. Sa sini nga kaso, ang katunga sang arkila sa duta nga wala ginhatag sa agalon may duta, ihatag sa demokratikong gobyerno sang pumuluyo paagi sa mga asosasyon sang mangunguma ukon sang Bagong Hukbong Bayan kag ang nabilin ang magakadto sa mga agsador.

Seksyon 11. Kon malapit na nga kumpiskahon kag libre nga ipanagtag ang mga propyedad sang agalon may duta, dululungan nga untatan sang mga agsador ang paghatag sang arkila sa duta sa mga agalon mayduta. Ang katunga sa arkila sang duta nga wala ginhatag sa agalon may duta ang otomatiko nga ihatag sa demokratikong gobyerno sang pumuluyo paagi sa mga asosasyon sang mangunguma ukon sang Bagong Hukbong Bayan kag ang nabilin ang magakadto sa mga agsador. Ang ini nga tunga-ay ang magapabilin tubtob mapatuman sa baryo ang libre nga pagpanagtag sang duta.

Seksyon 12. Magahiwat sang mga pulong masa bahin sa reporma sa duta ang asosasyon sang mangunguma kag mga komite sini, kag padayon nila nga tun-an kag diskusyonan kag sa ulihi maghilisugot kon paano ipanagtag ang kadutaan nga kumpiskahon sa mga agalon may duta. Paagi sa sini nga mga aktibidad, mapadasig ang nagaluntad kag palaabuton nga hilikuton sang komite para sa reporma sa duta.

Seksyon 13. Silotan sandig sa kabug-aton sang krimen ang sin-o man nga agalon may duta nga nagagamit sang kapintas ukon ano pa nga kontra-rebolusyonaryo nga aksyon para kontrahon kag isabotahe ang kampanya sa pagpanubo sang arkila sa duta kag dulaon ang usura; Subong man, kumpiskahon ang iya duta kag panason ang iya mga ginpautang nga wala sang ano man nga ibayad sa iya. Bisan man, ang iban nga katapo sang iya pamilya hatagan sang kahigayonan nga mag-angkon sang palangabuhian, lakip na ang pagbungkal sa duta, sa kundisyon nga magsunod sila sa mga layi sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo.

TSAPTER IV

LIBRE NGA PAGPANAGTAG SANG DUTA

Seksyon 1. Kumpiskahon ang kadutaan sang mga agalon mayduta kag ipanagtag sang libre sa mga pamilya sang mga imol nga mangunguma kag manubo nga nahanunga nga mangunguma, nga may prayoridad sa pagpanag-iya sang duta nga ginabungkal nila; pero kinahanglan man nga mag-uyon sila sa pila ka pag-ayos nga dapat himuon para maseguro nga may bastante nga duta ang kada pamilya kag para matib-ong ang kaayuhan sang tanan.

Seksyon 2. Ipanagtag ang duta base sa prinsipyo sang pag-alalangay sang propyedad nga duta kag pagbulig sa mga imol nga mangunguma kag manubo nga nahanunga nga mangunguma nga mangin nahanunga sa nahanunga nga mangunguma. Hatagan sang bastante nga kunsiderasyon ang mga masunod :

a. ang kabilogan nga kadakuon sang duta nga pwede ipanagtag sa lugar;

b. ang kadakuon kag kusog pangabudlay sang kada pamilya ukon kada bubong (panimalay) nga magbaton sang duta; kag

k. ang kalidad, lokasyon kag takus sang duta.

Seksyon 3. Ang mga salaguron(dependent) sang mga rebolusyonaryo nga martir, kadre kag pulang hangaway ang may prayoridad nga partehan sang duta nga ipanagtag sang libre. Kon wala sila sang bastante nga kusog pangabudlay, sigurohon sang demokratiko nga gobyerno sang pumuluyo nga ihatag sa ila sang lokal nga asosasyon sang mangunguma ang tanan nga bulig nga kinahanglanon para mabungkal ang ila duta.

Seksyon 4. Ang mga nahanunga sa nahanunga nga mangunguma ang pagapartehan sang duta nga ipanagtag sang libre para mapataas man ang lebel sang ila pangabuhi, sa kundisyon nga indi sila mangin mataas nga nahanunga nga mangunguma ukon manggaranon nga mangunguma bangud sa nakuha nila nga parte.

Seksyon 5. Pagapartehan sang duta nga ipanagtag sang libre ang mga mamumugon, tagahimo sang handikrap, manuglibod kag iban pa nga imol nga indi mangunguma nga handa magbungkal sang duta. Kon padayon sila nga magpangabuhi luwas sa pagbungkal sang duta, maghimo sang nagakaigo nga pag-areglo sa ila parte sa duta.

Seksyon 6. Ang mga sapat nga pang-obra, kagamitan sa panguma kag iban pa nga propyedad nga ginkumpiska sa mga agalon mayduta ipanagtag sang libre sandig sa pag-alalangay sang propyedad ukon indi gani dumalahan sang asosasyon sang mangunguma para mapuslan sang tanan.

Seksyon 7. Ang mga prutasan, pangisdaan kag iban pa nga ginapanag-iyahan sang agalon mayduta nga mabuhinan ang pagka-produktibo kon tunga-on ang ipadumala sa mga kooperatiba ukon sa demokratiko nga gobyerno sang pumuluyo para mapuslan sang tanan. Ang mga balay, bilding kag iban pa nga istruktura nga ginkumpiska gamiton sang demokratiko nga gobyerno sang pumuluyo sa kaangot nga pamaagi.

Seksyon 8. Depende sa kongkreto nga kundisyon, isa tubtob napulo ka porsyento (1 – 10%) sang duta nga ginkumpiska sa mga agalon mayduta ang italana para gamiton sang publiko, para himuon nga lote nga pangproduksyon sang Bagong Hukbong Bayan; mga asosasyon sang mangunguma kag iban pa nga mga organisasyon masa para himuon nga ulumhan nga pang-eksperimento kag para man magserbi nga reserba sa pag-ayos nga paga-himuon sa palaabuton kaangot sa duta nga ipanagtag.

Seksyon 9. Indi pagkumpiskahon ang sobra nga duta kag iban pa nga kagamitan sa produksyon nga ginapanag-iyahan sang mga manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma. Bisan man, buyokon sila nga ipasaka pa ang sweldo sang mga mamumugon sa uma nga gina-arkilahan nila, ukon panubuon ang arkila nga ginabayad sa ila sang mga agsador base sa mga istandard nga gintalana sang asosasyon sang mangunguma. Kabigon nga ginapanag-iyahan sang agalon mayduta kag kumpiskahon ang iya duta nga gina-arkilahan sang mga manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma. Sa libre nga pagpanagtag sang duta, magabaton sang nagakaigo nga parte ang mga manggaranon nga mangunguma kag mataas nga nahanunga nga mangunguma.

Seksyon 10. Ang duta sang mga rebolusyonaryo nga martir, kadre, Pulang hangaway, manunudlo, propesyunal kag mamumugon - nga indi maglapaw sa gintalana nga takus sang duta nga pwede nga panag-iyahan sang mga manggaranon nga mangunguma – indi pagkabigon nga ginapanag-iyahan sang agalon mayduta kag indi paga-kumpiskahon, sa kundisyon nga ang duta ang bungkalon sang mga paryente sang tag-iya, kag sa kundisyon man nga mag-uyon ang masa sa lokalidad.

Seksyon 11. Ang mga balay, empresa pang-industriya kag pangkomersyo, talyer sang mga artesano, eskwelahan, simbahan, plasa, halampangan pampubliko, kag iban pa nga

pareho sini pahanugutan nga magpabilin sa duta nga bastante ang kadakuon para sa panginahanglanon. Antes pa man ipanagtag sang libre ang duta, seguraduhon nga ang lote nga ginapatindugan sang balay sang mga agsador ang mangin ila nga wala sang ano man nga ibayad sa agalon mayduta.

Seksyon 12. Indi pagsilotan ukon pakahuy-an ang mga nasanagan nga agalon mayduta nga nagasuporta sa demokratikong gobyerno sang pumuluyo kag nagapasugot sa programa para sa reporma sa duta kag pasugtan ang kada isa sa ila nga magpanag-iya sang kaugalingon nga balay, personal nga pasilidad kag negosyo sa industriya ukon komersyo ukon gamay nga duta nga halos ang kadakuon sang duta nga ginapanag-iyahan sang isa ka manggaranon nga mangunguma, sa kundisyon nga sila mismo ang magbungkal sang duta.

Seksyon 13. Ang mga agalon mayduta nga wala naghimo sang malala nga krimen kontra sa pumuluyo ang pagapartehan sang duta nga ang kadakuon kag kalidad ang pareho sang duta nga ginhatag sa mga imol nga mangunguma kag manubo nga nahanunga nga mangunguma, sa kundisyon nga handa sila nga magbungkal sang duta kag magbag-o sang panan-awan paagi sa kaugalingon nila nga pangabudlay.

Seksyon 14. Ang mga tawo nga maayo ang tindog nga naghalin sa kaugalingon nila nga baryo sa kon ano man nga rason hatagan sang duta nga mabungkal pagbalik nila kon maghambal nga handa sila nga magbungkal sang duta.

Seksyon 15. Ang nag-alsa ukon nalagyo nga soldado kag upisyal sang kaaway ang patawaron sa mga aksyon nga ila ginhimo bilang pagsunod sa mando sang ila mga superyor kag sa sina, pasugtan nga makapolus sa reporma sa duta.

Seksyon 16. Pagasilotan base sa kabug-aton sang krimen ang sin-o man nga agalon mayduta nga naggamit sang kapintas ukon ano man nga kontra- rebolusyonaryo nga aksyon para sabotahion ukon kontrahon ang kampanya nga ipanagtag sang libre ang duta. Bisan man, ang iban nga katapo sang iya pamilya ang hatagan sang kahigayonan nga maka-angkon sang palangabuhian, lakip ang kinamatarung nga magpanag-iya kag magbungkal sang isa ka parsela sang duta, sa kundisyon nga magsunod sila sa mga kasugo-an sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo.

TSAPTER V

ANG ASOSASYON SANG MANGUNGUMA BILANG KOOPERATIBA

Seksyon 1. Ang asosasyon sang mangunguma sa lebel sang baryo pasaka magaserbi nga kooperatiba, nagapanguna sang mga imol nga mangunguma, nahanunga nga mangunguma kag mamumugon sa uma, magluwas kon may partikular nga kinahanglanon nga maka-angkon sang kooperatiba nga lain pa sa asosasyon sang mangunguma.

Seksyon 2. Permi nga ibunga kag himuon sang asosasyon sang mangunguma ang mga panugod nga porma sang kooperasyon sa kubay sang mga katapo, pareho sang pagdagyawanay kag baslanay trabaho para matib-ong ang kaayuhan sang tanan, mapauswag ang produksyon, mabuhinan ang pila ka gasto sa produksyon kag madula ang panginahanglanon nga mangutang sa mga usurero.

Seksyon 3. Bilang kooperatiba, athagon sang asosasyon sang mangunguma kon pila ang "share ukon sapi" nga katumbas sang pasi ukon kwarta nga i-amot sang mga katapo sang asosasyon. Kis-a sa tatlo ka bulan, kwentahon sang asosasyon ang kantidad kag ganansya sang "sapi". Sin-o man nga katapo sang asosasyon ang pwede magbakal sang bisan pila ka "sapi" pagkaligad mabakal niya ang natalana nga isip sang "sapi". Apang ano man kadamo ang "sapi" sang sin-o man nga katapo sa kooperatiba, sundon ang patakaran nga "isa ka katapo, isa ka boto". Ang mga indi kwalipikado nga mangin katapo sang asosasyon ang pahanugotan magpahulam lamang sang kapital sa kooperatiba.

Seksyon 4. Ang mga "sapi" gamiton para sa bisan diin man sa masunod nga katuyoan :

a. para magbakal sang mga sapat nga pang-obra, kagamitan sa panguma, kasangkapan kag pasilidad nga indi sarang mabakal sang isa ka tawo ukon pamilya;

b. Para magtukod sang tyangge nga magkumpra sang mga sandigan nga balaklon pati binhi, abono kag pestisidyo, nga ibaligya nga tingi-tingi sa mga pumuluyo sang lokalidad sa presyo nga mas manubo sa presyo sang nasambit nga mga baligya kon baklon sa iban;

k. para magpauswag sang dugang nga mga palangabuhian;

d. para magtipon sang bulong sa mga kinaandan nga sakit, kag para man maka-angkon sang nagakaigo nga serbisyo medikal kag dental;

e. para suportahan ang mga aktibidad sa edukasyon kag kultura, kag mga proyekto kag pasilidad panglingaw;

g. para paayuhon ang mga pasilidad sa transportasyon kag komunikasyon;

h. para bayran ang mga galastuhan sang pagpalubong.

Seksyon 5. Segurohon sang asosasyon sang mangunguma nga ang produkto sang mga katapo sini mabaligya sa pinakamaayo nga presyo, kag pamatukan sang asosasyon ang pagpanghimulos nga ginahimo sang mga komersyante. Ang mga komersyante makatarunganon nga pakigbagayan sang asosasyon sang mangunguma, kag pahanugotan sila nga makakita sang makatarungan nga ganansya.

Seksyon 6. Ang asosasyon sang mangunguma pwede magbakal sang moderno nga mga kasangkapan pareho sang bomba sa pagpatubig, traktora kag tilyadora kag galingan; apang antes baklon ang ano man sang asosasyon, iduso sini sa mga tag-iya sang nagaluntad nga kagamitan nga ginagamit nga himuon nga mas maayo kag mas barato ang serbisyo.

Seksyon 7. Kon ang asosasyon sang mangunguma ang nagapautang sa partikular nga mga katapo, indi ini pagsukton sang interes nga mas mataas sang sa anum ka porsyento kada tuig; kag bilang kolateral, batonon sang asosasyon ang duta, ang masunod nga ani, mga sapat nga panguma, kagamitan ukon ano man nga mapuslanon nga personal nga propyedad nga katumbas sang kantidad sang ginpautang. Magapautang lamang kon ang paga-utangon para sa produksyon ukon iban pa nga importante nga pagagamitan. May kinamatarung ang asosasyon sang mangunguma nga imbestigahan ano man oras ang aktwal nga gingamitan sang gin-utang.

Seksyon 8. Base sa kongkreto nga kundisyon, pagadesisyonan sang asosasyon sang mangunguma kon paano bawion ang mga gasto, mapabilin nga bastante ang pinansya kag magaganansya sang hustohan lang sa mga ginkapital.

Seksyon 9. Ang mga katapo sang asosasyon sang mangunguma ululupod nga magbulig sa mga salaguron sang mga rebolusyonaryo nga martir, kadre kag Pulang hangaway nga magbungkal sang ila duta ukon makakuha sang iban nga pagakitaan.

Seksyon 10. Sandig sa prinsipyo sang kooperatiba, tukuron sang asosasyon sang mangunguma ang mga dugang nga palangitan-an parehas sang pagpananom sang prutas kag

utanon, manukan, baboyan, pagsagod sang baka, pagtroso, pagpamanday, pagpangahoy, pagpangisda, pagpunong, paghimo sang mga produkto halin sa isda, paghimo sang handikrap, pagpanahi, transportasyon (traysikol, dyip kag bangka de motor), pagkay-o sang makina sa talyer kag iban pa.

Seksyon 11. Ang asosasyon sang mangunguma ang magkuha sang duta para gamiton sang kooperatiba, kag maka-angkon sang kaugalingon nga parte kon ipanagtag na sang libre ang duta. Ang mga duta sang kooperatiba magaserbi nga basehan para malab-ot ang mas mataas nga lebel sang kooperasyon. Ang kita diri gamiton para baklon ang sobra nga duta sang manggaranon nga mangunguma kag iban pa nga ginpahanugotan nga mag-angkon sang sobra nga duta, kag para baklon man ang duta sang mga benepisyaryo sang reporma sa duta nga sa ano man nga rason gusto ibaligya ang ila duta.

Seksyon 12. Sa pagbungkal sang duta sang kooperatiba, ang mga katapo sang asosasyon sang mangunguma ang maka-angkon sang alalangay nga parte sa trabaho kag sa pagakitaon. Subong man, ang asosasyon sang mangunguma maghimo sang isa ka sistema sang puntos sa trabaho para mahatagan sang katumbas nga balor ang aktwal nga mga kinalain sa kantidad kag kalidad sang ginatrabaho sang mga katapo. Sa sistema nga ini isandig ang bayad sa mga katapo.

Seksyon 13. Ang asosasyon sang mangunguma sang pila man ka baryo, banwa, distrito ukon probinsya ang pwede nga magbinuligay sa mga proyektong pangkooperatiba, kag ang mga ini pagadumalahan sang isa ka komite kag kinahanglan anay nga uyonan sang natungdan nga lebel sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo.

TSAPTER VI

MAAYO NGA KUNDISYON SA PAGTRABAHO KAG PANGABUHI SANG MGA MAMUMUOGN SA UMA SA MGA KAPITALISTA NGA ULUMHAN

Seksyon 1. Sa tanan nga ulumhan nga ginapadalagan sa basehan nga kapitalista, lubos nga suportahan ang pagtukod sang unyon sang mga mamumugon kag ang paggamit sang mga mamumugon sa uma kag iban pa nga mamumugon sang ila demokratiko nga kinamatarung. Lubos man nga suportahan ang pagduso sang mga unyon nga paayuhon ang kundisyon sa pagtrabaho kag pangabuhi kag makuha ang iban pa nga benepisyo. May kinamatarung ang mga unyon nga hibaluon ang matuod nga kwentada sang kumpanya para maka-angkon sila sang mabakud nga basehan sa pagduso nga paayuhon ang kundisyon sa pagtrabaho kag pangabuhian kag makuha ang iban pa nga benepisyo.

Seksyon 2. Ang buot silingon sa maayo nga kundisyon sa pagtrabaho kag pangabuhi kag sa pag-angkon sang iban pa nga benepisyo amo ang :

indi basta-basta nga makakas sa trabaho ang sin-o man,

makatarungan ang minimum nga sweldo,

mas mataas ang sweldo para sa obertaym kag trabaho nga mas peligroso,

igabase ang pag huluhalintang sang sweldo sa pagkamaayo kag kalawigon sa serbisyo,

maayo nga pasilidad sa pagtrabaho,
maayo ang pasilidad sa pabalay,

may pribelihiyo nga magbakasyon,

may mga plano kaangot sa pensyon,

mag-angkon sang mga tyangge nga kooperatiba nga magbaligya sang mga sandigan nga balaklon sa manubo nga presyo,

libre ang serbisyo medikal kag dental para sa bilog nga pamilya sang mamumugon,

libre nga pa-eskwelahon sa elementarya kag hayskul ang mga anak sang mamumugon,

may yara kumpensasyon para sa mga napatay ukon na-aksidente,

libre ang pagpalubong, kag iban pa.

Tubtob pwede, ang mga mamumugon sa uma pagapartehan sang lote nga magamit sa pangabuhian nga makuhaan sang dugang nga pagkaon kag kita.

Seksyon 3. Bangud ginkuha sa hanay sang masang mangunguma ang mga mamumugon sa uma, ilabina ang yara sa kategorya sang indi regular kag indi permanente nga mamumugon sa mga kapitalista nga ulumhan, analisahon kag himuan sang nagakadapat nga aksyon sang asosasyon sang mangunguma ang ano man nga kontrata ukon plano nga ginagamit sang agalon mayduta, administrador, salaligan, ukon kontratista sa pangabudlay para magrekrut sang mga mamumugon sa uma sa lokalidad. Atipanon sang asosasyon sang mangunguma ang pangpulitika kag pang-ekonomiya nga mga kinamatarung sang mga mamumugon sa uma. Pwede man sila nga magpatapo sa unyon sa ila gina-obrahan.

Seksyon 4. Ang sin-o man nga magrekrut sang mamumugon sa uma paga-dumilian nga maglapas sa mga makatarungan nga kontrata, mang-usura, magbuhin sang sweldo sang mga mamumugon, mangdaya sa kwentada, kag maghimo sang iban pa nga porma sang pagpanghimulos. Pagasilotan ang sin-o man nga magalapas sa sini nga pagdumili.

Seksyon 5. Segurohon sang unyon sang mamumugon sa agrikultura sa ulumhan nga kapitalista ukon sang asosasyon sang mangunguma sa lugar nga malapit sa ulumhan nga ini, nga ipanagtag kag pagabungkalon ang nagtiwangwang ukon sobra nga mga parte sang asyenda nga ginapadalagan sa basehan nga kapitalista. Sa kaso naman sang mga rantso, ang takus sang kadutaan nga ibilin para sa mga ini isandig sa aktwal nga isip sang sapat.

Seksyon 6. Depende sa kongkreto nga kahimtangan, pwede nga lubos nga kontrolon sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo ang mga asyenda nga ginapadalagan sa basehan nga kapitalista ukon pabay-an ang mga nagapanag-iya nga padayon nga angkonon kag dumalahan ang mga asyenda, sandig sa estrikto nga mga kundisyon, pareho sang pagpaayo sa kundisyon sang pagtrabaho kag pangabuhi sang mga mamumugon, kag pagbayad sa buhis, nga ang daku nga parte kwarta, sa demokratikong gobyerno sang pumuluyo.

Seksyon 7. Hugot nga dumili-an ang dalagku nga kapitalista nga dumuluong nga magpanag-iya sang bisan gamay nga duta nga agrikultural ukon maka-angkon sang kontrol diri sa ano man nga pamaagi. Kon amo, pagasilotan sila kag ang ila mga idu-ido kon ginlapas nila ang pagdumili nga ini.

Seksyon 8. Silutan ang mga tag-iya, administrador, salaligan ukon kontratista sa pangabudlay, pati ang ila mga idu-ido, nga nagagamit sang mga pribado nga gwardiya nga armado ukon tropa sang kaaway ukon pulis agud bantayan ang mga asyenda kag lupigon ang mga mamumugon sa uma kag mga pumuluyo.

Seksyon 9. Mag-abot ang adlaw nga inasyunalisa sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo ang mga duta nga agrikultural nga ginapadalagan sa basehan nga kapitalista. Ini ang mangin oryentasyon sang mga unyon kag sang masa nga mamumugon.

TSAPTER VII

ANG MGA IMOL NGA SETLER KAG ANG MGA PUNGSODNON MINORIYA SA MGA PRONTERA

Seksyon 1. Sa mga prontera, ang mga imol nga setler kag mga pungsodnon nga minorya organisahon bilang asosasyon sang mangunguma agud maamligan ang kaayuhan nila nga tanan, mapauswag ang kooperasyon, kag mapamatukan ang pagpanghimulos pyudal kag malapyudal. Itib-ong ang paghiliusa kag paghangpanay sang mga setler kag mga daan nga nagapuyo sa prontera.

Seksyon 2. Sa mga lugar nga ginatrosohan, kaingin, pastuhan kag reklamasyon nga erya, ipaseguro sa mga imol nga setler kag mga pungsodnon nga minorya nga sila ang magpanag-iya sang homisted ukon duta nga ginabungakl nila kag kumbinsihon sila nga labi pa ini nga pauswagon.

Seksyon 3. Ang mga mangunguma nga wala sang duta isaylo sa mga prontera agud masolbar ang kakulangan sang duta sa pila ka lugar. Subong man, indi pagpahanugotan ang ano man nga paglapas sa kinamatarung sang mga pungsodnon nga minorya kag mga daan na nga nagapuyo sa prontera.

Seksyon 3. Ang mga mangunguma nga wala sang duta isaylo sa mga prontera agud masolbar ang kakulangan sang duta sa pila ka lugar. Subong man indi pagpahanugotan ang ano man nga paglapas sa kinamatarung sang mga pungsodnon nga minorya kag mga daan na nga nagapuyo sa prontera.

Seksyon 4. Ang demokratiko nga gobyerno sang pumuluyo, kaupod ang asosasyon sang mangunguma ang may responsibilidad sa malinong nga pagsolbar sang mga banggi-anay bahin sa duta sa mga prontera.

Seksyon 5. Pagadumili-an nga mang-agaw sang duta sa mga prontera ang mga dalagku nga kapitalista, agalon mayduta kag burukrata nga komprador. Kon amo, silotan sila kag ila mga idu-ido kon maglapas sila sang pagdumili nga ini.

Seksyon 6. Mangin kontrolado ang pag-utod sang mga kahoy kag sa pagpatuman sang patakaran nga ini, hatagan sang nagakaigo nga atensyon ang kaayuhan sang tanan kag indi paghalitan ang kaayuhan sang mga imol nga setler kag mga pungsodnon nga minorya.

TSAPTER VIII

PAGPATUMAN SANG PROGRAMA

Seksyon 1. Agud madumalahan ang buluhaton sa reporma sa duta, ang demokratikong gobyerno sang pumuluyo ang magtukod sang mga komite para sa reporma sa duta sa kada lebel. Hatagan ang mga komite nga ini sang otoridad nga magdesisyon sa mga problema nga may kaangtanan sa reporma sa duta. Buligan sila sang mga yunit sang Bagong Hukbong Bayan.

Seksyon 2. Para makab-ot ang reporma sa duta, ang mga masa nga mangunguma mobilisahon sang mga asosasyon sang mangunguma kag mga nagapamuno nga organo sini. Luwas sa pagpamuno sa mga pulong masa, usisa-on nila kon sa diin nga sahi nalakip ang mga pamilya sa ila lokalidad, hibaluon kon pila ang pwede nga magtrabaho kag kon pila ang salaguron sa kada pamilya ukon bubong, i-drowing ang husto nga mapa nga nagapakita sang mga kadutaan nga pagakumpiskahon kag mga ka-iping sini nga mga kadutaan, kag tumuron ang kalidad kag takus sang mga parsela antes ipanagtag sang libre ang duta kag pagkatapos nga napanagtag ini.

Seksyon 3. Ang mga pulong masa pagahiwaton kon kinahanglanon para mapabakud ang determinasyon sang masang mangunguma nga isulong kag padaugon ang paghimakas para maka-angkon sang duta. Itib-ong sang mga pulong masa ang pangkabilogan nga linya sang demokratikong rebolusyon sang banwa kag ang nagaluntad nga linya bahin sa reporma sa duta sa kada lugar; hatagan sang bug-os nga kahilwayan ang pagpahayag sang mga hibubun-ot batok sa pagpamigos sang mga imperyalista, agalon mayduta kag burukrata kapitalista; tumuron ang solusyon sa nagaluntad nga mga problema; kag papagsikon ang espiritu sang kooperasyon sa produksyon.

Seksyon 4. Ang mga despotiko nga agalon mayduta kag ang mga idu-ido nila nga mapintas nga nagapamatok sa reporma sa duta ang arestuhon sang milisya, mga lokal nga gerilya ukon mga regular nga yunit sang Hukbong Bayan agud bistahon sang hukmanan sang pumuluyo.

Seksyon 5. Antes himuon ang reporma sa duta kag samtang ginahimo ini, tumuron kon ang mga agalon mayduta despotiko ukon indi despotiko; nasanagan ukon indi nasanagan; kag dalagku, igu-igo ang kadakuon ukon gamay. Trataron sila base sa ila kinaiya, kag ang pinakamabaskog nga bira sang masa nga mangunguma ikonsentra sa mga despotiko nga agalon mayduta nga may katungdanan kag nagapanag-iya sang malagpad nga kadutaan.

Seksyon 6. Samatng ginapanagtag sang libre ang duta, ang demokratiko nga gobyerno sang pumuluyo mag-isyu sang mga bag-o nga titulo sa duta paagi sang mga komite para sa reporma sa duta. Otomatiko nga madulaan sang pulos ang titulo sa duta sang mga agalon mayduta.

Seksyon 7. Munisipalidad, dalagku nga asyenda ukon indi gani baryo ang lugar nga mangin sandigan nga yunit para sa pagpatuman sang minimum kag maksimum nga katuyoan sang reporma sa duta.

TSAPTER IX

MGA BUHIS SA AGRIKULTURA

Seksyon 1. Ang kadalag-an sang reporma sa duta amo ang yabe para makasalig sa kaugalingon ang demokratikong gobyerno sang pumuluyo.

Seksyon 2. Ang demokratikong gobyerno sang pumuluyo ukon representante sini magasukot sang buhis sa masang mangunguma pagkatapos sang kada ani. Ang buhisan ang kada pamilya ukon kada bubong. Pwede nga produkto ukon kwarta ang igabayad nga buhis.

Seksyon 3. Ang mga mangunguma nga nahanunga sa nahanunga ang kahimtangan antes sang reporma sa duta, pati ang mga mangunguma nga nangin nahanunga sa nahanunga ang kahimtangan sang nahatagan sang duta, kinahanglan nga magbayad sang buhis sa agrikultura nga katumbas sang lima ka porsyento sang ila neto sa ani.

Seksyon 4. Ang mga agsador nga nakapulos sa pagpanubo sang arkila sa duta kinahanglan nga magbayad sang buhis sa agrikultura nga katumbas sang duha ka porsyento sang ila neto sa ani matapos magbayad sang arkila sa duta sa agalon mayduta.

_____
*Tan-awon ang Pauna nga Pahayag

Seksyon 5. Ang mga manggaranon nga mangunguma, mataas nga nahanunga nga mangunguma kag iban pa nga wala nagabungkal nga tag-iya sang mga ulumhan nga pareho ang kadakuon sa mga manggaranon kag nahanunga nga mangunguma kinahanglan magbayad sang buhis sa agrikultura nga katumbas sa napulo ka porsyento (10%) sang ila neto sa ani.

Seksyon 6. Ang mga asosasyon sang mangunguma maga-amot bulan-bulan sa demokratikong gobyerno sang pumuluyo sang kantidad nga katumbas sa duha ka porsyento sang ila neto nga kita sa sulod sang isa ka bulan.

Seksyon 7. Ang mga kapitalista nga nagapangapital sa agrikultura, bilang korporasyon ukon bilang indibidwal magbayad tuig-tuig sang huluhalintang nga buhis sa kita (income tax) halin sa minimum nga napulo ka porsyento tubtob singkwenta porsyento (10 – 50 %) sa ila neto nga kita, base sa masunod nga listahan :

Neto Nga Kita (P) Porsyento nga Ibuhis

sobra 5,000 tubtob 10,000 : 10%;
sobra 10,000 tubtob 20,000 : 15%;
sobra 20,000 tubtob 40,000 : 20%;
sobra 40,000 tubtob 80,000 : 25%;
sobra 80,000 tubtob 160,000 : 30%;
sobra 160,000 tubtob 320,000 : 35%;
sobra 320,000 tubtob 640,000 : 40%;
sobra 640,000 tubtob 1,280,000 : 45%;
sobra 1,280,000 : 50%

Seksyon 8. Ang mga mamumugon sa agrikultura magabayad sang bulanan nga buhis nga katumbas sang lima tubtob napulo ka porsyento (5 – 10%) sang dugang nga sweldo nga nakuha sa bulig sang demokratiko nga gobyerno sang pumuluyo ukon sang Bagong Hukbong Bayan. Ang buhis nga ini tuhay pa sa butaw nga ginabayad nila sa unyon.

Seksyon 9. Pwede lamang pasakaon ang buhis sa agrikultura kon may yara segurado nga kabangdanan, parehas sang pagsingki sang gyera kag pagsuporta sa mga repyudyi (refugees), kag ang dugang nga buhis indi dapat magsobra sa doble sang kinaandan nga buhis.

TSAPTER X

KAHIMTANGAN SANG MGA SAHI SA KAUMHAN

Seksyon 1. Ginakabig nga agalon mayduta ang mga tawo nga nagapanag-iya sang duta apang wala nagapartisipar sa pagtrabaho, ukon indi gani nagapartisipar lamang sa suplementaryo nga trabaho. Ginakuha nila sa arkila sa duta ang tanan ukon ang daku nga parte sang ila ginakita. Ginakabig man nga agalon mayduta ang mga administrador sang duta, salaligan, kontratista sa pangabudlay kag lokal nga maton, nga mas matawhay ang pangabuhi sang sa nahanunga nga nahanunga nga mangunguma. Sa pagpanghimulos sa mga mangunguma ginakuha sang mga ini ang daku nga parte sang ila ginakita. Luwas sa pagpanghimulos sa masang mangunguma ang mga agalon mayduta, panguna paagi sa pagsukot sang arkila sa duta, sila nagapang-usura man, nagapang-arkila sang mga mamumugon sa uma ukon wala nagabayad sa ila, nagapangdaya sa kwentada, nagapa-arkila

sang sapat kag kagamitan panguma kag sang moderno nga kasangkapan agrikultural kag nagahimo sang lain-lain nga porma sang pagpangilkil.

Seksyon 2. Sa kabilogan, nagapanag-iya sang duta ang mga manggaranon nga mangunguma, apang madamo man sa ila ang nagapang-arkila sang duta. Tuhay sila sa agalon mayduta tungod ang daku nga parte sang ila kinitaan ginakuha nila sa kaugalingon nga pagpangabudlay kag pagbungkal sang duta. Tuhay man sila sa mataas sa nahanunga nga mangunguma tungod ginakuha nila sa pagpanghimulos ang kapin ukon kulang sa treynta tubtob singkwenta porsyento (30 – 50%) sang ila kinitaan. Nagapanghimulos sila paagi sa pag-arkila sang mga mamumugon sa uma kag pagpa-arkila sang mga sapat kag kagamitan panguma, kag may sobra sila nga pondo nga ila ginapautang.

Seksyon 3. Nagapanag-iya sang duta ang madamo sa mga nahanunga nga mangunguma, apang ang pila sa ila nagapang-arkila sang duta. Sa kaugalingon nga pangabudlay nila ginakuha ang tanan ukon ang daku nga parte sang ila kinitaan kag sa kabilogan, wala nila ginabaligya sa iban ang ila kusog-pangabudlay.

a. ang mga mataas nga nahanunga nga mangunguma gamay ukon talagsahon nagapanghimulos. Apang ang ginakita nila sa pagpanghimulos nagalab-ot sa sobra kinse tubtob treynta porsyento (15 – 30%) sang ila kabilogan nga kita.

b. Ang mga nahanunga sa nahanunga nga mangunguma, sa kabilogan wala direkta ginahimuslan sang agalon may duta, kag sila mismo wala nagapanghimulos. Bisan man, gamay ukon talagsahon nga nagapanghimulos ang pila ka nahanunga nga nahanunga nga mangunguma, kag ang kinitaan nila sa pagpanghimulos nagalab-ot sa isa tubtob kinse porsyento (1 – 15 %) sang ila kabilogan nga kita.

k. Ang mga manubo nga nahanunga nga mangunguma gamay ukon talagsahon nagabaligya sang ila kusog-pangabudlay, gani ang sweldo sekundaryo nga bahin sang ila kabilogan nga kita. Yara sila sa bibi sang pagka-imol nga mangunguma kag ginahimuslan paagi sa arkila sa duta kag interes sa pautang. Pwede maglab-ot sa beynte-singko porsyento (25%) ang ginakita nila sa pagbaligya sang ila kusog-pangabudlay.

Seksyon 4. Sa kabilogan ukon panguna, ang agsador sang agalon mayduta amo ang mga imol nga mangunguma. Wala sila sang bisan puna sang duta, ukon kon may yara man tuman ka gamay nga parte lamang sa duta nga ginabungkal nila. Kon kaisa kulang ang ila kagamitan panguma kag wala man lang sang sapat pang-obra. May mga panahon nga kinahanglan nila magbaligya sang ila kusog-pangabudlay.

Diri nila ginakuha ang beynte singko tubtob singkwenta porsyento (25 – 50%) sang ila kabilogan nga kita.

Seksyon 5. Masami wala sang duta kag kagamitan panguma ang mga mamumugon sa kaumhan, kag ginakuha nila sa pagbligya sang ila kusog-pangabudlay ang tanan ukon ang daku nga parte sang ila kinitaan. Yara sa kategorya nga ini ang mga mamumugon sa uma. Nagatrabaho sila sa mga kapitalista nga ulumhan ukon mala-kapitalista, nagapa-arkila sa mga manggaranon nga mangunguma, kag pulupanahon nagapa-arkila man sa mga mataas nga nahanunga nga mangunguma. Agud magkita, madamo nga mamumugon sa uma ang nagatrabaho sa kon diin-diin kag kon kay bisan sin-o, kag ang masami nga makuha nila nga trabaho amo ang pagtanom, paglinas kag pagpangani.

Seksyon 6. Pagpabakud sang mga nasambit nga klasipikasyon, ang isip sang mga depenyente sang kada pamilya kag ang aktwal nga surplas (sobra nga kwarta ukon produkto) sang kada pamilya ukon bubong permi hatagan sang lubos nga kunsiderasyon sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo, mga asosasyon sang mangunguma, kag mga komite para sa reporma sa duta.

TSAPTER XI

DUGANG NGA MGA PAGSULUNDAN KAG REGULASYON

Seksyon 1. Ang Komite Sentral sang Partido ang maghimo sang nagakabagay nga mga desisyon agud bag-uhon ukon dugangan ang pangkabilogan nga ubay nga ini, sandig sa dugang pa nga imbestigasyon pangkatilingban kag aktwal nga inagihan sa hilikuton sa reporma sa duta.

Seksyon 2. Ang pangrehiyon nga Komite sang Partido pwede nga magbalay sang mga pagsulundan kag regulasyon, subong man sang mga pangkabilogan nga pagpaathag ukon pagpaklaro nga idugang sa ubay nga ini sa reporma sa duta. Ang mga ini kinahanglan nga aprubahan sang Komite Sentral sang Partido.

MGA PANGKABILOGAN NGA PAGSULUNDAN SANG ASOSASYON SANG PUNGSODNON NGA MANGUNGUMA*

Artikulo I

Ang Pangkabilogan nga Prinsipyo

Seksyon 1. Ang asosasyon sang Pungsodnon nga Mangunguma isa ka organisasyon masa nga ginabug-os sang mga mangunguma nga boluntaryo nga nagpatapo diri.

Seksyon 2. Ang mga katungdanan sang asosasyon amo ang:

a. hiliusahon sa katuyoan sang demokratikong rebolusyon sang banwa ang mga imol nga mangunguma, nahanunga nga mangunguma, mamumugon sa uma, kag tanan nga elemento nga kontra-pyudal sa kaumhan;

b. huluhalintang nga ipatuman ang reporma sa duta kalakip ang minimum nga katuyoan nga panubuon ang arkila sa duta kag dulaon ang usura, kag ang maksimum nga katuyoan nga ipanagtag sang libre ang duta;

k. magserbi nga kooperatiba, kag magpauswag sang produksyon sang agrikultura kag sang mga dugang nga palangabuhian, agud mapaayo ang pangabuhi sang masang mangunguma;

d. ipasaka ang lebel sang pulitika kag kultura sang masang mangunguma, kag pauswagon ang masa nga pundasyon sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo; kag

e. suportahan ang mga patakaran sang demokratikong gobyerno sang pumuluyo, kag pangapinan ang mga kadalag-an nga nalab-ot sang pumuluyo sa paghimakas sa imperyalismo kag pyudalismo.

Seksyon 3. Sa kada lebel, ang asosasyon amo ang organo nga magapatuman sang Rebolusyonaryo nga Ubay sa Reporma sa Duta.

_____

*Amo ini ang bag-o nga paglubad sang General Rules of the Samahan ng mga Makabayang Magsasaka. Gingamit sa paglubad ang teksto nga Ingles nga ginbalhag sang Solidarity Publishing House sadtong 1979.

Artikulo II

Pagpatapo

Seksyon 4. Pwede mangin katapo ang mga imol nga mangunguma, nahanunga nga mangunguma, mamumugon sa uma, kag iban pa nga imol nga pumuluyo nga nagapuyo sa kaumhan, nga boluntaryo nga nag-aplay sa asosasyon kag ginbaton sang nagapamuno nga komite sang tsapter sang asosasyon sa baryo.

Pwede nga mangin katapo sang asosasyon ang rebolusyonaryo nga kadre nga natalana mismo sa kahublagan mangunguma, basta aprubahan sang pulong masa sang tsapter sa baryo, ukon sang kumperensya ukon pulong sang komite sa mas mataas nga lebel.

Pagkatapos nga mapanagtag sang libre ang mga duta nga ginkumpiska sa mga agalon mayduta, ang mga manggaranon nga mangunguma pwede nga mag-aplay sa asosasyon kag mangin katapo sini basta aprubahan sang pulong masa sang tsapter sa baryo ukon sang kumperensya sa mas mataas nga lebel.

Seksyon 5. Ang mga kinamatarung sang katapo sang asosasyon amo ang mga masunod :

a. maghambal, magboto, magpili kag magpapili sa asosasyon, kag magpanugyan nga pahalinon ukon ilisan ang sin-o man nga kagawad sang asosasyon;

b. makapulos sa mga kinamatarung kag proteksyon nga ginahatag sang asosasyon; kag

k. maka-angkon sang prayoridad sa paggamit sa pang-ekonomiya kag pangkultura nga pasilidad sang asosasyon.

Seksyon 6. Ang mga katungdanan sang katapo sang asosasyon sang mangunguma amo ang masunod :

a. magsunod sa mga pagsulundan sang asosasyon;

b. magsunod kag magtuman sa mga desisyon sang asosasyon; kag

k. magbayad sang butaw.

Artikulo III

Sistema sang Organisasyon

Seksyon 7. Demokratikong sentralismo ang prinsipyo nga naga-ubay sa bilog nga asosasyon. Ang indibidwal napaidalom sa organisasyon; ang minorya napaidalom sa mayorya; kag ang manubo nga organisasyon napaidalom sa mataas nga organisasyon.

Seksyon 8. Ang sandigan nga yunit sang organisasyon amo ang tsapter sa baryo. Magahiwat ini sang pulong masa kag maglunsad sang mga aktibidad nga pangproduksyon kag pangkooperatiba para makab-ot ang mga katuyoan sang asosasyon sa baryo. Magpili sang kaugalingon nga komite ang tsapter sa baryo pagkatapos desisyunan kon pila ang mangin katapo sang sini nga komite.

Seksyon 9. Mas mataas sa tsapter sa baryo ang mga organisasyon sa munisipalidad, disrito kag probinsya. Ang mga mataas nga organisasyon nga ini magahiwat sang mga kumperensya para italana ang mga patakaran kag plano,

analisahon ang mga report sang mga komite, kag pili-on ang tagsa nila ka komite pagkatapos desisyonan kon pila ang mangin katapo sini.

Seksyon 10. Kalakip sa mga delegado sa kumperensya sang munisipalidad ang mga tsirman sang mga tsapter sa baryo kag ang iban pa nga ginpili mismo sang pulong masa sang tsapter sa baryo. Kalakip sa mga delegado sa kumperensya sang distrito ang mga tsirman sang mga komite sang munisipalidad kag iban pa nga ginpili sang mga komite sang munisipalidad. Kalakip sa mga delegado sang kumperensya sang probinsya ang mga tsirman sang mga komite sang distrito kag iban pa nga ginpili sang komite sang distrito.

Ang komite nga magapatawag sang kumperensya ang magadesisyon kon pila ang mangin delegado sang kumperensya kag kon san-o ini hiwaton. Kinahanglan aprubahan sang mataas nga komite ang ini nga mga desisyon.

Seksyon 11. Sigurohon sang mga komite sa tanan nga lebel nga kolektibo ang ila pagpamuno; sila ang mangin organo nga tagpatuman sang organisasyon nga ila sakop. Ang kada komite magpili halin sa mga katapo sini sang isa ka tsirman kag lima ka pangaduha nga tsirman para sa organisasyon, edukasyon, pinansya, kooperatiba kag depensa. Hiwaton ang mga plenum sang komite kon kinahanglanon. Ang tsirman kag ang mga pangaduha nga tsirman nga nagatindog bilang permanente nga komite pwede maghiwat sang mga pulong para siguraduhon nga mapatuman ang mga desisyon sang plenum.

Seksyon 12. Sa kinaandan duha ka tuig ang pagpangatungdanan sang komite sa kada lebel, magluwas kon ang mataas nga komite magdesisyon nga palawigon ini ukon palip-oton. Ang komite pwede magnominar sang tawo nga magapungko sa nabakante nga posisyon. Kinahanglan nga aprubahan sang mataas nga komite ang mga pagnominar nga himuon.

Seksyon 13. Sa mga lugar nga wala pa sang asosasyon pwede tukuron ang panugod nga komite nga santo nga lebel. Sandigan nga katungdanan sini nga tukuron ang mga tsapter sa baryo. Magbulos sa panugod nga komite nga ini ang napili nga komite.

Seksyon 14. Ang kumperensya kag komite magpapanaug sang pangdisiplina nga tikang sa mga nagalapas sa mga pagsulundan kag disiplina sang asosasyon. Ang mga pangdisiplina nga tikang nga pwede ipanaug sa sin-o man nga katapo nga nagsayop amo ang : paghatag laygay, pagpa-andam, pagkakas sa gintalana nga katungdanan,ukon pagpahalin, ukon pagpahalin sa asosasyon. Ang mga pangdisiplina nga tikang nga pwede man ipapanaug sa bilog

nga organisasyon amo ang : hugot nga pag-edukar, pila ka pagreorganisa sa namuno nga organo sini, pagpahalin sa namuno nga organo sini kag pagnominar sang isa ka temporaryo nga namuno nga organo, pagbungkag kag pagre-organisa sa bilog nga organisasyon.

Artikulo IV

Pondo sang Asosasyon

Seksyon 15. Ang pondo sang asosasyon magahalin sa butaw sang mga katapo. Ang kada katapo nga may kahimtangan nga imol nga mangunguma kag mamumugon sa uma magbayad sang tuigan nga butaw nga anum ka pisos ukon ang katumbas sini nga pasi. Ang kada katapo nga may kahimtangan nga nahanunga nga mangunguma magbayad man sang tuigan nga butaw nga dose pisos (P12) ukon ang katumbas sini nga pasi. Ihatag ang butaw sa tsapter sa baryo pagkatapos nila nga maka-ani.

Seksyon 16. Ang butaw nga kitaon sang kada tsapter sa baryo pwede nga tungaon sa amo sini nga pamaagi:

Komite sa tsapter sa baryo 60%
Komite sa Munisipalidad 20%
Komite sa Distrito 10%
Komite sa Probinsya 10%

Seksyon 17. Agud magserbi nga kooperatiba ang asosasyon sang mangunguma, ang mga katapo mag-amot sang kwarta ukon pasi sa tsapter sa baryo para sa pat-ud nga mga proyekto sang kooperatiba. Indi gid dapat maglapaw sa lima ka porsyento sang tuigan nga neto nga ani sang katapo ang ihatag niya nga amot sa sulod sang isa ka tuig. Pagamayon ang amot nga ini kon magakita na ang mga proyekto sang kooperatiba.

Seksyon 18. Ang mga lote nga ginapanag-iyahan sang asosasyon sa basehan nga pangkooperatiba pagabungkalon paagi sa pag-amot sang mga katapo sang ila kusog-pangabudlay. Ang mangin resulta sini dugang nga kita para sa asosasyon kag dugang nga kita para sa naga-amot sang iya kusog-pangabudlay.

Seksyon 19. Ang makita sa mga aktibidad sang kooperatiba padayon nga gamiton para paayuhon ang pangabuhi sang mga katapo sang asosasyon. Duha ka porsyento lamang sang bulanan nga neto nga ani sa mga aktibidad sang kooperatiba ang igabayad nga kwarta kada bulan sa demokratikong gobyerno sang pumuluyo.

Artikulo V

Mga Dugang nga Pagsulundan

Seksyon 20. Sa ano man nga lebel, ang asosasyon pwede maghimo sang mga pagsulundan nga paluntaron sa lokalidad kag idugang sa mga pangkabilogan nga pagsulundan nga ini. Kinahanglan aprubahan sang mataas nga komite ukon organisasyon sang asosasyon ang ini nga mga pagsulundan nga ginpagwa sang mga manubo nga komite ukon organisasyon.

UBAY SA PAGTUKOD SANG DEMOKRATIKO NGA GOBYERNO SANG PUMULUYO*

UNA NGA BAHIN

MGA PANGKABILOGAN NGA PAGSULUNDAN

Artikulo 1. Ang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo ginapamunoan sang proletaryado kag nagasandig sa masang anakbalhas, ang proletaryado kag sahi nga mangunguma. May kinaiya man sang nagahiliugyon prente ang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo – nagasuporta kag nagapartisipar diri ang tanan nga demokaratikong sahi, kalakip ang petiburgesya, pungsodnon nga burgesya, kag iban pa.

Artikulo 2. Ipatuman sang Demokratiko nga Gobyerno sang Pumuluyo ang tanan nga patakaran kag tikang nga kinahanglanon para mapadaug ang demokratikong rebolusyon sang banwa batok sa imperyalismong US, pyudalismo kag burukrata kapitalismo. Ang mga patakaran kag tikang nga ini magasakop sa pulitika, ekonomiya, militar, kultura, kag tanan nga iban pa nga aktibidad sang mga pumuluyo; kag magahawan sang banas padulong sa pagkatukod sang Demokratikong Republika sang Pumuluyo sa bug-os nga Pilipinas.

Artikulo 3. Ang sistema sang Demokratiko nga Gobyerno sang Pumuluyo ibase sa prinsipyo nga demokratikong sentralismo. Ang indibidwal napaidalom sa gobyerno kag sa kaayuhan sang tanan; ang minorya napaidalom sa mayorya; ang manubo nga lebel sang gobyerno napaidalom sa mataas nga lebel sang gobyerno. Pilion sang pumuluyo ang mga kagawad sang gobyerno ukon inominar sandig sa layi.

---

*Ini ang bag-o nga ginlubad nga Guide for Establishing People's Democratic Government. Gingamit sa paglubad ang teksto nga Ingles nga indi ang Central Publishing House (CPH) ang nag-imprenta. Ang nagbalhag kag ang petsa sang pagbalhag wala namitlang sa teksto nga gingamit.

IKADUHA NGA BAHIN

ANG SISTEMA SANG GOBYERNO

Tsapter I. Ang Sentral nga Gobyerno sang Pumuluyo

Artikulo 1. Ang Pungsodnon nga Kongreso sang Pumuluyo ang pinakamataas nga organo sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo. Magbalay kag mag-isyu ina sang mga proklamasyon kag layi nga kinahanglan para dumalahan ang pumuluyo. Ang otoridad sang Pungsodnon nga Kongreso sang Pumuluyo ginatugyan sa pagapili-on sini nga Pinakamataas nga Konseho sang Pumuluyo.

Artikulo 2. Ang Pungsodnon nga Kongreso sang Pumuluyo bug-oson sang mga delegado nga ginpili sang kumperensya sang mga gobyerno sang pumuluyo sa probinsya, kag sang iban pa nga nagapamuno nga representante sang mga demokratikong sahi, partido kag grupo nga ginarekomenda sang Pungsodnon – Demokratikong Prente kag aprubahan sang mga delegado sang gobyerno sang pumuluyo sa probinsya.

Artikulo 3. Ang Pungsodnon nga Kongreso sang Pumuluyo magapulong gilayon kon mahilway na ang daku-daku nga bahin sang Pilipinas ukon kon nagdaug na ang rebolusyon sa bilog nga pungsod.

Artikulo 4. Pagatukuron sang Pungsodnon nga Kongreso sang Pumuluyo ukon sang Pinakamataas nga Konseho sang Pumuluyo ang kinahanglanon nga mga sentral nga organo kag ministri sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo.

Artikulo 5. Ang Pungsodnon – Demokratikong Prente magahimo sang rekomendasyon angot sa pagre-organisa kag pagpabilin sang mga tinawo sang reaksyonaryo nga gobyerno kag sa pagkuha sang mga bag-o nga tinawo para sa Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo.

Tsapter II. Mga Lokal nga Organo sang Gobyerno

Artikulo 1. Ang sandigan nga yunit sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo amo ang gobyerno sang pumuluyo sa baryo. Ang pinakamataas nga otoridad sa lebel nga ini amo ang pangkabilogan nga pulong sang pumuluyo sa baryo. Ipatawag ang pangkabilogan nga pulong sang pumuluyo sa baryo agud pili-on ang **Komiteng Rebolusyonaryo sa Baryo** ukon ang komiteng pang-organisa sa baryo, ukon para talakayon ang mga patakaran kag proyekto sang bisan diin man sa ginsambit nga mga komite.

Artikulo 2. Sa tunga sang mga pangkabilogan nga pulong sang pumuluyo sa baryo, ang komiteng rebolusyonaryo sa

baryo ang pinakamataas nga otoridad sang gobyerno sa baryo nga yara sa malig-on nga baseng purok, kag sa baryo nga yara sa sonang gerilya naman amo ang komiteng pang-organisa sa baryo. Ang ini nga mga komite magapili sang mga upisyal halin sa ila hanay. Pagadulaon ang komiteng pang-organisa sa baryo kon mapili na ang komiteng rebolusyonaryo sa baryo.

Artikulo 3. Ang komiteng rebolusyonaryo sa baryo kag ang komiteng pang-organisa sa baryo magadumala sa tanan nga hilikuton sa baryo kaangot sa organisasyon, edukasyon, ekonomiya, depensa, kultura kag ikaayong lawas; magapatuman sang programa para sa reporma sa duta; mag-organisa sang milisya sang pumuluyo; magpartisipar sa hilikuton sang hukmanan sang pumuluyo; mangolekta sang mga buhis kag boluntaryo nga amot; kag maghatag sang tanan nga suporta para sa kawsa sang rebolusyon.

Artikulo 4. Lima ka subkomite para sa organisasyon, edukasyon, ekonomiya, depensa, kultura kag ikaayong lawas ang pat-ud nga tukuron sa idalom sang komiteng rebolusyonaryo sa baryo, kag kon posible, sa idalom sang komiteng pang-organisa sa baryo.

a. Ang subkomite para sa organisasyon amo ang magadumala sa pagtukod kag pagkoordinar sang mga organisasyon masa pareho sang mga mangunguma, mamumugon, mangingisda, komersyante, pamatan-on, kababaenhan, titser, bata, kag aktibista sa kultura.

b. Ang subkomite para sa edukasyon amo ang magadumala sa pagpa-uswag sang rebolusyonaryo nga kamuklatan nga makasahi, magdumala sang mga eskwelahan (elementari kag eskwelahan sang masa), kag magtib-ong sang lain-lain nga tipo sang aktibidad sa kultura.

k. Ang subkomite para sa ekonomiya amo ang magadumala sa pagpatuman sang reporma sa duta, sa produksyon kag kooperasyon, kag sa pagkulekta sang mga buhis kag boluntaryo nga amot nga pangsuporta sa Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo kag sa Bagong Hukbong Bayan.

d. Ang subkomite para sa depensa amo ang magadumala sa pag-organisa sang milisya sang pumuluyo sa baryo, pagpabilin sang kahapsay publiko kag seguridad sa baryo, kag sa pagpamatok sa mga kaaway sang pumuluyo nga may koordinasyon sa Bagong Hukbong Bayan.

e. Ang subkomite para sa Ikaayong Lawas amo ang magadumala sa katinlo sa publiko, sa hilikuton medikal sa baryo, kag sa pagdala sang mga nagmasakit kag pilason sa mga istasyon medikal ukon klinika.

Artikulo 5. Mas mataas sa gobyerno sang pumuluyo sa baryo ang lokal nga gobyerno sa lebel sang munisipalidad, distrito kag probinsya. Hiwaton ang kumperensya sang pumuluyo sa mga mataas nga lebel sang lokal nga gobyerno para italana ang mga patakaran kag plano, palig-onon ang mga pagsulundan kag regulasyon nga paluntaron sa lokalidad, analisahon ang report sang lain-lain nga organo sang gobyerno, kag pili-on ang mga konseho sang pumuluyo pagkatapos desisyonan kon pila ang mangin katapo sini.

Artikulo 6. Kalakip sa mga delegado sang kumperensya sang pumuluyo sa munisipalidad ang mga upisyal sang mga komiteng rebolusyonaryo sa baryo kag mga komiteng pang-organisa sa baryo. Kalakip sa mga delegdo sang kumperensya sang pumuluyo sa distrito ang mga tsirman kag pangaduha nga tsirman sang mga kunseho sang pumuluyo sa munisipalidad. Kalakip sa mga delegado sang kumperensya sang pumuluyo sa probinsya ang tanan ukon kadam-an sang mga katapo sang konseho sang pumuluyo sa distrito.

Ang konseho sang pumuluyo nga amo mismo ang nagapatawag sang kumperensya ang magadesisyon kon pila ang mangin delegado sa kumperensya kag kon san-o ini hiwaton. Ang ini nga mga desisyon kinahanglan nga aprubahan sang mataas nga konseho sang pumuluyo. Apang kon sa lebel sang probinsya ang hiwaton nga kumperensya sang pumuluyo, kinahanglan anay pangayuon sang konseho sang pumuluyo sa probinsya ang aprubal sang Sentral nga Gobyerno sang Pumuluyo ukon sang nagatindog na nga organo nga nagapatuman sang sini nga katungdanan.

Artikulo 7. Ang konseho sang pumuluyo amo ang organo sang gobyerno nga nagapamuno sa teritoryo nga sakop nila kag siya ang mangin organo nga tag-patuman diri. Ang kada konseho sang pumuluyo magapili halin sa mga katapo sini sang isa ka tsirman kag lima ka pangaduha nga tsirman para sa organisasyon, ekonomiya, depensa kag ikaayong lawas. Hiwaton ang mga plenum sang konseho kon kinahanglanon. Bisan man, ang tsirman kag mga pangaduha nga tsirman ang magatindog nga permanente nga komite sang konseho sang pumuluyo, kag kolektibo nga magadumala sang mga hilikuton sandig sa mga desisyon sang plenum sang konseho.

Artikulo 8. Sa kinaandan, apat ka tuig ang pagpangatungdanan sang komiteng rebolusyonaryo sa baryo ukon komiteng pang-organisa sa baryo kag konseho sang pumuluyo sa kada lebel. Apang pwede panubo-on ukon palawigon ang katungdanan kon ini ang desisyon sang mataas nga konseho sang pumuluyo, ukon pwede nga dulaon ukon ilisan ang konseho ukon komite bangud sa petisyon sang pumuluyo. Ang komite ukon konseho pwede magnominar sang tawo nga magapungko sa nabakante nga

posisyon. Kinahanglan nga aprubahan sang mataas nga komite ukon konseho ang himuon nga pagnominar.

Artikulo 9. Ang mga pungsodnon minoriya may kinamatarung nga mag-angkon sang otonomiya sa mga probinsya, distrito, munisipalidad ukon baryo nga sila ang nagabug-os sang mayorya. Ang otonomo nga gobyerno igasanto sa mga handom sang kadam-an nga pumuluyo sang isa ka nasyunalidad ukon mga nasyunalidad. Pero sa sandigan, ang otonomo nga gobyerno magasunod sa sistema sang gobyerno nga ginaplastar sa ini nga Ubay. Sa mga lugar nga ang pungsodnon minorya ang nagabug-os sa minorya, mag-ankon sila sang proporsyonal nga representasyon sa mga kumperensya kag konseho, bisan man, wala sang sablag sa ila mga representante nga mag-angkon sang pusisyon nga mas mataas pa sa pusisyon sang iban.

Artikulo 10. Ang tanan nga organo sang gobyerno, halin sa lebel sa baryo tubtob sa lebel sa probinsya, pagatukuron nga may ubay sang mataas nga pangpulitika nga ototridad nga nagatindog na, kag sang may nagakaigo nga kunsiderasyon sa pagpabilin sang nagahiliugyon prente.

Tsapter III. Ang Hukmanan sang Pumuluyo

Artikulo 1. Pagatukuron sang Sentral nga Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo ang Pinakamataas nga Hukmanan sang Pumuluyo bilang pinakamataas nga otoridad sang hustisya. Pwede man nga tukuron sang Demokrtikong Gobyerno sang Pumuluyo ang mga ispesyal nga hukmanan kon ginapangayo sang ispesyal nga mga kahimtangan.

Artikulo 2. Ang hukmanan sang pumuluyo tukuron sang gobyerno sang pumuluyo sa probinsya, distrito, munisipalidad kag baryo sa tagsa nila ka lebel. Sa gamay kag simple nga mga kaso, may lupon nga ginabug-os sang tatlo man lang ka huwes. Sa dalagku kag kumplikado nga mga kaso naman, ilabina kon kamatayon ang pwede nga mangin silot, may lupon nga bug-oson sang siyam ka huwes man lamang.

Artikulo 3. Paga-obligahon sang hukmanan sang pumuluyo nga himuon nga detalyado ang demanda, kag imbestigahon sang husto ang kaso antes ini bistahon. Permi nga hibaluon sang hukmanan sang pumuluyo ang bahin sang nagademanda kag sang akusado. Ang bahin sang nagademanda kag sang akusado bastante nga pamatian, kag may kinamatarung sila nga magkuha sang abugado kag magplastar sang mga testigo kag ebidensya.

Artikulo 4. Sa kinaandan ginahiwat ang mga pagbista sa atubang sang publiko, kag ang sin-o man nga pumuluyo hilway nga maghatag sang opinyon angot sa kaso. Sa tion nga

kinahanglanon, pangayuon sang hukmanan sang pumuluyo ang bulig sang ano man nga natungdan nga organo sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo para maghatag sang kaathagan sa isyu nga gina-atubang sang hukmanan.

Artikulo 5. Ang desisyon sa kada kaso pagabotohan sang mga huwes. Ipaathag sang kada huwes sa mga upod niya sa lupon ang rason sang iya nga boto. Masami, ang kaso desisyonan paagi sa boto sang simple nga mayorya sang lupon. Bisan man, kon kamatayon ang i-silot, kinahanglan ang boto sang maathag nga mayorya sang duha-ka-tatlo. Ang tanan nga desisyon basahon kag ipaathag sang nagapamuno nga huwes.

Artikulo 6. Ang desisyon sang manubo nga hukmanan sang pumuluyo pwede i-apelar sa mataas nga hukmanan sang pumuluyo. Bisan man, ang hukmanan sang pumuluyo pwede magbaton sang mosyon para sa rekonsiderasyon sang desisyon sini. Ang mga kaso nga ginadesisyonan sang kamatayon ototmatiko nga i-apelar sa mataas nga otoridad sang pangpulitika kag hudisyal sa rehiyon, kag kon posible otomatiko nga dalhon sa Pinakamataas nga Hukmanan sang Pumuluyo ukon sa nagatindog na nga organo nga nagapatuman sang katungdanan sini.

IKATATLO NGA BAHIN

ANG PUNDAMENTAL NGA MGA KINAMATARUNG KAG KATUNGDANAN SANG MGA PUMULUYO

Artikulo 1. Sa atubang sang layi, ang tanan nga pumuluyo alalangay, kag kon amo, alalangay ang ila mga kinamatarung.

Artikulo 2. Ang pumuluyo nga dise-otso (18) anyos ukon masobra pa may kinamatarung nga magboto kag mapili-an ano man ang iya kasarian, lahi, nasyunalidad, pangabuhi, sahi nga ginhalinan, pusisyon sa pangabuhi, edukasyon nga naabot, relihiyon, ukon kalawigon sang pagpuyo. Ang ginadumili-an lamang sa pagboto kag mapili-an amo ang mga buang kag mga tawo nga kaaway ang pagkabig sa layi.

Artikulo 3. May kinamatarung ang mga pumuluyo nga gamiton ang kahilwayan sa paghambal, kahilwayan sa pagtukod sang asosasyon, kahilwayan sa pagpahayag, kag kahilwayan sa pagtililipon para mapasulong ang rebolusyonaryo nga kawsa sang masa nga anakbalhas. Ihatag sa mga pumuluyo ang mga pasilidad nga kinahanglanon para matamasa ang mga kahilwayan nga ini.

Artikulo 4. May kinamatarung ang pumuluyo nga angkonon ang kahilwayan sa konsensya kag pagtulo-ohan.

Artikulo 5. Indi pwede lapason ang kahilwayan sang mga pumuluyo nga mag-angkon sang personal nga seguridad. Ang sin-o man nga pumuluyo indi pwede arestuhon nga wala sang bastante nga basehan ligal.

Artikulo 6. Ang puluy-an sang mga pumuuyo indi pwede sudlon nga wala sang pahanugot; kag ginapaseguro sang layi ang pagkapribado sang mga sulat.

May kahilwayan ang mga pumuluyo nga magpuyo bisan diin.

Artikulo 7. Ang mga pumuluyo may kinamatarung nga magpangita sang pangabuhian, magtamasa sang maayo nga kundisyon sa pagtrabaho kag pangabuhi, mag-angkon sang personal nga propyedad, kag magtipon, maggasto ukon mangapital sang natipon nga personal nga kwarta sandig sa layi. May kinamatarung man sila nga mag-angkon sang pahuway kag bakasyon, kag sang mga benepisyo pareho sang pondo para sa kaayuhan sang tanan nga seguro nga sosyal, pensyon sa pagretiro, kag iban pa nga pareho sini nga maangkon sa idalom sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo. Ipatuman ang rebolusyon agraryo kag inasyunalisa ang ekonomiya para mabag-o ang relasyon sa produksyon kag mahilway ang mga pwersa sa produksyon sa Pilipinas, kag mapaseguro sa pumuluyo nga angkunon nila ang mga bunga sang pag-uswag sa ekonomiya.

Artikulo 8. Ginagarantiyahan ang kinamatarung nga mag-angkon sang libre nga edukasyon publiko. Ipabilin kag palapnagon ang mga eskwelahan kag iban pa nga institusyon pangkultura para mapauswag ang lawas kag panghuna-huna sang pumuluyo, ilabina ang kabataan.

Artikulo 9. Sa katuyoan nga mapauswag ang pungsodnon, siyentipiko kag pangmasa nga kulutra atipanon kag itib-ong ang kahilwayan sang mga pumuluyo nga maghimo sang mga siyentipiko nga pagpanalawsaw, imbensyon nga teknolohikal, mga tuga nga literatura kag arte, kag iban pa nga aktibidad sa kultura.

Artikulo 10. Alalangay ang mga kinamatarung sang kababaenhan kag kalalakihan sa tanan nga patag sang kabuhi pangpulitika, pang-ekonomiya, pangkultura, pangsosyedad kag pangpuluy-an. Ginaprotektahan sang layi ang kasal, ang pamilya kag ang mag-iloy.

Artikulo 11. Ang mga pumuluyo may kinamatarung magreklamo batok sa mga otoridad nga nagalapas sa layi ukon nagapabaya sa katungdanan. May kinamatarung nga magpangayo sang danyos ang sin-o man nga nahalitan ukon nadulaan sang ano man bangud sa paglapas sang mga otoridad sa iya mga kinamatarung bilang pumuluyo.

Artikulo 12. Dapat sundon sang mga pumuluyo ang Ubay nga ini kag ang tanan nga layi nga gintuga sandig diri. Dapat nila nga itib-ong ang disiplina sa pagtrabaho, ipabilin ang kahapsay publiko, kag respetuhon ang kinamatarung sang iban.

Artikulo 13. Sagrado kag indi pwede nga halitan ang mga propyedad sang publiko. Katungdanan sang kada pumuluyo nga amligan kag protektahan ang mga propyedad sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo.

Artikulo 14. Katungdanan sang mga pumuluyo nga magbayad sang buhis base sa ikasarang nila nga magbayad kag sandig sa layi.

Artikulo 15. Sagrado nga katungdanan sang kada pumuluyo nga magserbisyo sa militar sandig sa layi, kag maghatag sang tanan nga pwede ihatag para sa pagdepensa sang pumuluyo batok sa mga dumuluong nga manugsalakay kag lokal nga manugpigos.

IKA-APAT NGA BAHIN

BANDERA, SIMBOLO KAG KAPITOLYO

Artikulo 1. Ang pungsodnon nga bandera sang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo amo ang bandera nga pula, nga may tatlo ka dalagku nga bitoon nga bulawan nga nagatiglawas sa Luzon, Visayas kag Mindanao.

Artikulo 2. Ang pungsodnon nga simbolo pareho sang pungsodnon nga bandera.

Artikulo 3. Italana ang kapitolyo sang Demokratiko nga Gobyerno sang Pumuluyo santo sa mga kahimtangan.

/tapos/